

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ**

**HELLENIC SOCIETY
OF HYPERTENSION**

**Μετεκπαιδευτικά
Σεμινάρια
Μελέτης
της Υπέρτασης**

**26η Σειρά
2015-2016**

Θα χορηγηθούν 13 μόρια
Συνεχιζόμενης Ιατρικής
Εκπαίδευσης
(C.M.E. Credits)

**Υπέρταση:
Θεωρία
και Πράξη**

**Ξενοδοχείο
DIVANI-CARAVEL**

**Βασ. Αλεξάνδρου 2
Αθήνα**

**Έναρξη
21 Νοεμβρίου 2015
9 π.μ. – 1 μ.μ.**

(οι υπόλοιπες ημερομηνίες
στις εσωτερικές σελίδες)

www.hypertasi.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Σ Δούμα
Αντιπρόεδρος: Γ Στεργίου
Γεν. Γραμματέας: Π Ζεμπεκάκης
Ειδ. Γραμματέας: Μ Δούμας
Ταμίας: Θ Μακρής
Μέλη: Α Αχείμαστος
Ρ Καλαϊτζίδης
Π Σαραφίδης
Κ Τσιούφης

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Εγγραφές:

Προϋπόθεση για την παρακολούθηση των σεμιναρίων είναι η εγγραφή (κόστος 30 ευρώ). Στην τιμή περιλαμβάνεται Φ.Π.Α. 23%. Η εγγραφή γίνεται στα γραφεία της Εταιρείας ΚΕΓΜ ΑΕ στην οδό Μιχαλακοπούλου 27, Αθήνα 115 28, 2ος όροφος, τηλ. 210 7210001, 210 7210052, fax 210 7210051, εργάσιμες μέρες 10 π.μ. - 3 μ.μ. ή με ταχυδρομική επιταγή στην άνω διεύθυνση και αποστολή του δελτίου συμμετοχής με fax ή με e-mail στο info@congressworld.gr και ak@congressworld.gr ή κατά την έναρξη του πρώτου ή του δεύτερου σεμιναρίου. Στο τέλος της σειράς των εκπαιδευτικών σεμιναρίων θα χορηγηθεί πιστοποιητικό παρακολούθησης σε όσους συμμετείχαν σε τουλάχιστον 5 από τις 6 θεματικές ενότητες.

Γραμματεία:

ΚΕΓΜ Τουριστικές και Συνεδριακές Επιχειρήσεις Α.Ε.
Congress World - Μ. Παπαπαναγιώτου
Μιχαλακοπούλου 27, 115 28 Αθήνα
Τηλ.: 210 7210001, 210 7210052,
Fax: 210 7210051,
E-mail: ak@congressworld.gr

**ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ
ΥΠΕΡΤΑΣΗ: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ
26η σειρά 2015 – 2016**

Η Ελληνική Εταιρεία Υπέρτασης πραγματοποιεί την 26η ετήσια σειρά «Μετεκπαιδευτικών Σεμιναρίων Μελέτης της Υπέρτασης: Υπέρταση: Θεωρία και Πράξη». Η σταθερή και μακρά επιτυχία των σεμιναρίων αυτών οφείλεται στον εκπαιδευτικό και πρακτικό χαρακτήρα του προγράμματος και στην προσεκτική επιλογή των ομιλητών.

Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται επίκαιρα και αμφιλεγόμενα θέματα που απασχολούν τον κλινικό γιατρό, όπως η αναθεώρηση του στόχου-πίεσης, η νυκτερινή, η δευτεροπαθής και η ανθεκτική υπέρταση, οι τεχνικές ανίχνευσης ασυμπτωματικής καρδιαγγειακής βλάβης, οι παράπλευρες επιδράσεις των φαρμάκων, η μεταβλητότητα της αρτηριακής πίεσης, η αξιοποίηση των τεχνικών αξιολόγησης της αρτηριακής πίεσης εκτός ιατρείου, η υπέρταση σε άπνοια ύπνου, κοιλιακή μαρμαρυγή, ή αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο, κ.α.

Η εκπαιδευτική διαδικασία περιλαμβάνει 27 διαλέξεις με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής προς το ακροατήριο με σύστημα ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, 6 ελεύθερες συζητήσεις με ειδικούς και 6 παρουσιάσεις σύνθετων περιπτώσεων υπέρτασης. Επίσης περιλαμβάνονται 5 δορυφορικές διαλέξεις σε επίκαιρα θέματα της καρδιαγγειακής ιατρικής με σχολιασμό από ειδικούς.

Στην εκπαιδευτική διαδικασία συμμετέχουν 47 έμπειροι ειδικοί επιστήμονες. Η εφαρμογή τεχνικών εκπαίδευσης με αλληλεπίδραση με το ακροατήριο και η διάθεση αρκετού χρόνου ώστε οι ομιλητές να συζητήσουν με τους σχολιαστές και το ακροατήριο στοχεύουν στην εμπέδωση των νέων γνώσεων και την άμεση μεταφορά τους στην κλινική πράξη.

Συντονιστές σεμιναρίων
Σ Δούμα, Γ Στεργίου

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

Σεμινάριο 1

21 Νοεμβρίου 2015

- Ο στόχος-πίεση παραμένει από το πιο αμφιλεγόμενα θέματα στην υπέρταση. Η μελέτη SPRINT, η οποία αποτελεί εθνική επένδυση των ΗΠΑ για την ανάδειξη του άριστου στόχου-πίεσης, είναι η μεγάλη είδηση στην υπέρταση το 2015.
- Το υπερηχογράφημα της καρδιάς παραμένει η πλέον αξιόπιστη εξέταση για την ανάδειξη ασυμπτωματικής βλάβης από την υπέρταση. Όμως συχνά στην κλινική πράξη οι δυνατότητες της τεχνικής δεν αξιοποιούνται πλήρως και τα ευρήματα δεν αξιολογούνται σωστά.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να επιλέγουν τον κατάλληλο στόχο-πίεσης ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τα συνυπάρχοντα νοσήματα.
- ✓ Να αξιολογούν σωστά τα ευρήματα του υπερηχογραφήματος καρδιάς στην υπέρταση.

ΝΕΟΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΗΝ ΥΠΕΡΤΑΣΗ

Συντονιστές: **Α Αχείμαστος, Ν Ζακόπουλος**

- 09:00-09:15** SPRINT-2015: Αναθεώρηση πίεσης-στόχου
Ε Ανδρεάδης
- 09:15-09:20** Συζήτηση
- 09:20-09:35** Πίεση-στόχος σε πρωτεϊνουρία, νεφρική ανεπάρκεια
Β Κώτσης
- 09:35-09:40** Συζήτηση
- 09:40-09:55** Πίεση-στόχος σε σακχαρώδη διαβήτη
Μ Παπαβασιλείου
- 09:55-10:00** Συζήτηση
- 10:00-10:15** Πίεση-στόχος σε αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο
Κ Βέμμος
- 10:15-10:20** Συζήτηση
- 10:20-10:35** Πίεση-στόχος σε στεφανιαία νόσο
Π Καλογερόπουλος
- 10:35-10:40** Συζήτηση
- 10:40-10:55** Πίεση-στόχος σε ηλικιωμένους, υπερήλικες, άνοια
Α Αχείμαστος
- 10:55-11:10** Συζήτηση
- 11:10-11:30** **ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ**

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ

- 11:30-12:20** Αξιολόγηση υπερηχογραφήματος καρδιάς στην υπέρταση
Κ Αγγέλη, Ε Τριανταφυλλίδη

ΣΥΝΘΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ - Καρδιολογικό Τμήμα, Νοσοκομείο «Ασκληπιείο» Βούλας, Αθήνα

Συντονιστής: **Α Μανώλης**

- 12:20-12:35** Παρουσίαση: *Ε Καλλίστρατος*
- 12:35-12:45** Σχόλια: *Π Καλογερόπουλος, Δ Παπαδόπουλος*
- 12.45-13.00** Συζήτηση

- Η σχέση νεφρού-υπέρτασης είναι στενή και αμφίδρομη. Σε έκπτωση της νεφρικής λειτουργίας η ρύθμιση της υπέρτασης συνήθως είναι δύσκολη και χρειάζεται ιδιαίτερη στρατηγική.
- Αν και η νυκτερινή υπέρταση θεωρείται η πιο αξιόπιστη για την πρόβλεψη του καρδιαγγειακού κινδύνου, η αντιμετώπισή της είναι αμφιλεγόμενη.
- Η δευτεροπαθής υπέρταση παραμένει ελκυστικό αλλά και πολύπλοκο θέμα. Στην κλινική πράξη η διαλογή των περιπτώσεων για ειδικό έλεγχο και η επιλογή και αξιολόγηση των ειδικών εξετάσεων σπάνια γίνονται σωστά.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να αξιολογούν σωστά την εμπλοκή του νεφρού στην υπέρταση.
- ✓ Να επιλέγουν την καταλληλότερη θεραπεία για την ρύθμιση της πίεσης και τη νεφρική προστασία.
- ✓ Να θέτουν τη διάγνωση νυκτερινής υπέρτασης και να επιλέγουν την κατάλληλη παρέμβαση.
- ✓ Να αναγνωρίζουν περιπτώσεις με ένδειξη για διερεύνηση δευτεροπαθούς υπέρτασης.
- ✓ Να επιλέγουν τις καταλληλότερες εξετάσεις διαλογής και διαγνωστικές για δευτεροπαθή υπέρταση.

ΝΕΦΡΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΤΑΣΗ

Συντονιστές: **Σ Δούμα, Δ Βλαχάκος**

- 09:00-09:15** Νατριοευσθησία και υπέρταση
Π Σαραφίδης
- 09:15-09:25** Συζήτηση
- 09:25-09:40** Έκπτωση νεφρικής λειτουργίας και υπέρταση
Ρ Καλαϊτζίδης
- 09:40-09:50** Συζήτηση
- 09:50-10:05** Νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου και υπέρταση
Δ Βλαχάκος
- 10:05-10:15** Συζήτηση
- 10:15-10:30** Non-dippers - νυκτερινή υπέρταση: κλινική εφαρμογή
Ε Μανιός
- 10:30-10:40** Συζήτηση

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ

- 10:40-11:30** Δευτεροπαθής υπέρταση: κλινική υποψία, διάγνωση, αντιμετώπιση
Σ Δούμα, Π Σαραφίδης
- 11:30-11:50** **ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ**

ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΗ (BOEHRINGER)

- 11:50-12:20** Εμπαγλιφλοζίνη, ο νέος αναστολέας SGLT2. Αποτελέσματα της μελέτης EMPAREG OUTCOME
Ομιλήτρις: *Ε Χατζηναγγελάκη*
Σχόλια: *Σ Δούμα, Π Σαραφίδης*

ΣΥΝΘΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ - Νεφρολογική Κλινική Α.Π.Θ., Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

Συντονιστής: **Π Σαραφίδης**

- 12:20-12:35** Παρουσίαση: *Π Γεωργιανός*
- 12:35-12:45** Σχόλια: *Σ Δούμα, Ρ Καλαϊτζίδης*
- 12.45-13.00** Συζήτηση

- Τόσο τα αντιυπερτασικά, όσο και τα υπολιπιδαιμικά και τα αντιδιαβητικά φάρμακα έχουν ευμενείς ή δυσμενείς επιδράσεις και σε άλλους παράγοντες καρδιαγγειακού κινδύνου, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις θεραπευτικές αποφάσεις.
- Αν και η σχέση υπέρτασης και άπνοιας ύπνου είναι γνωστή, η ενδεδειγμένη αντιμετώπιση της υπέρτασης στις περιπτώσεις αυτές είναι αμφιλεγόμενη.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να συσυπολογίζουν τις παράπλευρες επιδράσεις των αντιυπερτασικών, υπολιπιδαιμικών και αντιδιαβητικών φαρμάκων.
- ✓ Να αναγνωρίζουν την επίδραση της άπνοιας-ύπνου στην αρτηριακή πίεση.
- ✓ Να επιλέγουν την καταλληλότερη θεραπευτική παρέμβαση σε υπέρταση με άπνοια-ύπνου.

ΠΑΡΑΠΛΕΥΡΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

Συντονιστές: **Α Καραγιάννης, Δ Παπαδογιάννης**

- 09:00-09:15** Επίδραση αντιυπερτασικών φαρμάκων στη γλυκαιμική ρύθμιση
Α Κόλλιας
- 09:15-09:25** Συζήτηση
- 09:25-09:40** Επίδραση αντιυπερτασικών φαρμάκων στο λιπιδαιμικό προφίλ
Η Αβραμόπουλος
- 09:40-09:50** Συζήτηση
- 09:50-10:05** Επίδραση υπολιπιδαιμικών φαρμάκων στον σακχαρώδη διαβήτη και την αρτηριακή πίεση
Λ Ραλλίδης
- 10:05-10:15** Συζήτηση
- 10:15-10:30** Επίδραση αντιδιαβητικών φαρμάκων στην αρτηριακή πίεση
Ν Τεντολούρης
- 10:30-10:40** Συζήτηση

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ

- 10:40-11:30** Υπέρταση και άπνοια ύπνου: διάγνωση, αντιμετώπιση
Μ Αλχανάτης, Κ Θωμόπουλος

11:30-11:50 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ

ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΗ (NOVARTIS)

- 11:50-12:20** Τριπλός συνδυασμός για τη ρύθμιση του υπερτασικού ασθενή: Πότε και σε ποιούς αποτελεί άριστη θεραπευτική επιλογή;
Ομιλητής: **Δ Ρίχτερ**
Σχόλια: **Κ Θωμόπουλος, Α Πιπαράς**

ΣΥΝΘΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ - Μονάδα Υπέρτασης, Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Αθήνα

Συντονιστής: **Κ Τσιούφης**

- 12:20-12:35** Παρουσίαση: **Κ Δημητριάδης**
- 12:35-12:45** Σχόλια: **Η Αβραμόπουλος, Α Πιπαράς**
- 12.45-13.00** Συζήτηση

- Η ανίχνευση πρώιμης ασυμπτωματικής καρδιαγγειακής βλάβης είναι πολύτιμη στην αξιολόγηση της υπέρτασης. Διάφορες τεχνικές είναι διαθέσιμες οι οποίες είναι αμφιλεγόμενες και αυξάνουν το κόστος.
- Η διαλείπουσα κωλόπια συνδέεται με μεγάλο καρδιαγγειακό κίνδυνο και η αντιμετώπισή της είναι δύσκολη.
- Αν και η παρακολούθηση της πίεσης στο σπίτι είναι εξαιρετικά δεδομένα, συνήθως δεν πραγματοποιείται ούτε αξιοποιείται σωστά.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να επιλέγουν περιπτώσεις με ένδειξη για ανίχνευση ασυμπτωματικής καρδιαγγειακής βλάβης.
- ✓ Να επιλέγουν τους καταλληλότερους για κάθε περίπτωση δείκτες ασυμπτωματικής βλάβης.
- ✓ Να πραγματοποιούν και να αξιοποιούν σωστά τις μετρήσεις της πίεσης στο σπίτι.
- ✓ Να επιλέγουν τις καταλληλότερες θεραπευτικές παρεμβάσεις σε διαλείπουσα κωλόπια.

ΑΣΥΜΠΤΩΜΑΤΙΚΗ ΒΛΑΒΗ ΟΡΓΑΝΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

Συντονιστές: Π Ζεμπεκάκης, Κ Πετίδης

- 09:00-09:15** Σύγχρονες τεχνικές αξιολόγησης βλάβης αγγείων αμφιβληστροειδούς στην υπέρταση
Α Τριανταφύλλου
- 09:15-09:25** Συζήτηση
- 09:25-09:40** Αξιολόγηση μετρήσεων αρτηριακής σκλήρυνσης στην πράξη
Θ Παπαϊωάννου
- 09:40-09:50** Συζήτηση
- 09:50-10:05** Κνημοβραχιόνιος δείκτης (ABI): θεωρία και πράξη
Κ Σταματελόπουλος
- 10:05-10:15** Συζήτηση
- 10:15-10:30** Αξιοποίηση μεθόδων ανίχνευσης ασυμπτωματικής βλάβης στην πράξη
Κ Πετίδης
- 10:30-10:40** Συζήτηση

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ

- 10:40-11:30** Μέτρηση αρτ. πίεσης στο σπίτι στη διάγνωση και θεραπεία
Ε Ανδρεάδης, Γ Στεργίου
- 11:30-11:50** ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ

ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΗ (WINMEDICA)

- 11:50-12:20** Σύγχρονη θεραπευτική προσέγγιση διαλείπουσας κωλόπιας. Η συμβολή της σιλοσταζόλης
Ομιλητής: *Ε Δημακάκος*
Σχόλια: *Κ Πετίδης, Κ Σταματελόπουλος*

ΣΥΝΘΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ - Κέντρο Υπέρτασης STRIDE-7, Γ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Σωτηρία», Αθήνα

Συντονιστής: Γ Στεργίου

- 12:20-12:35** Παρουσίαση: *Α Κόλλιας*
- 12:35-12:45** Σχόλια: *Ε Ανδρεάδης, Κ Πετίδης*
- 12.45-13.00** Συζήτηση

- Στην ανθεκτική υπέρταση χρειάζεται ιδιαίτερη στρατηγική φαρμακοθεραπείας, η οποία είναι αποτελεσματική στη μεγάλη πλειονότητα των περιπτώσεων.
- Η επεμβατική αντιμετώπιση της ανθεκτικής υπέρτασης είναι ελκυστική αλλά αμφιλεγόμενη.
- Σημαντικά ερωτήματα παραμένουν στην αντιμετώπιση της υπέρτασης σε κοιλιακή μαρμαρυγή και σε αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο.
- Παρά την τεκμηριωμένη προγνωστική σημασία της μεταβλητότητας της πίεσης, η αξιολόγησή της είναι δύσκολη και αμφιλεγόμενη.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να επιλέγουν την κατάλληλη θεραπεία ώστε να αντιμετωπίζουν τις περισσότερες περιπτώσεις ανθεκτικής υπέρτασης.
- ✓ Να επιλέγουν την κατάλληλη αντιυπερτασική θεραπεία σε κοιλιακή μαρμαρυγή και σε αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο.
- ✓ Να αναγνωρίζουν περιπτώσεις με αυξημένη μεταβλητότητα της πίεσης.

ΑΜΦΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

Συντονιστές: **Α Μανώλης, Κ Τσιούφης**

- 09:00-09:15** Δυνατότητες επεμβατικής αντιμετώπισης της υπέρτασης
Κ Τσιούφης
- 09:15-09:25** Συζήτηση
- 09:25-09:40** Επίδραση αντιυπερτασικών φαρμάκων στην πρόληψη και αντιμετώπιση κοιλιακής μαρμαρυγής
Α Μανώλης
- 09:40-09:50** Συζήτηση
- 09:50-10:05** Ανταιοπεταλιακή και αντιπηκτική θεραπεία σε οξύ αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο
Γ Τσιβγούλης
- 10:05-10:15** Συζήτηση
- 10:15-10:30** Μεταβλητότητα αρτηριακής πίεσης
Γ Στεργίου
- 10:30-10:40** Συζήτηση

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ

- 10:40-11:30** Αντιμετώπιση δύσκολης και ανθεκτικής υπέρτασης
Μ Δούμας, Κ Τσιούφης
- 11:30-11:50** **ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ**

ΔΟΥΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΗ (NOVARTIS)

- 11:50-12:20** Νέοι θεραπευτικοί δρόμοι στη χρόνια καρδιακή ανεπάρκεια
Ομιλητής: **Σ Ξυδónας**
Σχόλια: **Χ Βλαχόπουλος, Κ Τσιούφης**

ΣΥΝΘΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ - Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

Συντονιστής: **Μ Δούμας**

- 12:20-12:35** Παρουσίαση: **Χ Μπουτάρη**
- 12:35-12:45** Σχόλια: **Χ Βλαχόπουλος, Α Μανώλης**
- 12.45-13.00** Συζήτηση

- Η στενή σχέση μεταξύ ρευματικών νοσημάτων, υπέρτασης και καρδιαγγειακής νόσου έχει πρόσφατα αναγνωριστεί.
- Μη φαρμακευτικά μέσα συμβάλλουν σημαντικά στη ρύθμιση της υπέρτασης. Εν τούτοις η μακροχρόνια εφαρμογή τους συνήθως αποτυγχάνει.
- Ανεξήγητη αύξηση της πίεσης συχνά οφείλεται σε φάρμακα ή άλλες ουσίες.
- Αν και σήμερα η 24ωρη καταγραφή θεωρείται συχνά υποχρεωτική για τη διάγνωση της υπέρτασης, δεν χρησιμοποιείται όσο και όπως ενδείκνυται.

Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση:

- ✓ Να αντιμετωπίζουν κατάλληλα την υπέρταση σε ασθενείς με ρευματικά νοσήματα.
- ✓ Να εφαρμόζουν αποτελεσματικά μη φαρμακευτικά μέσα για την υπέρταση.
- ✓ Να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν κατάλληλα αύξηση της πίεσης που οφείλεται σε φάρμακα ή άλλες ουσίες.
- ✓ Να αναγνωρίζουν περιπτώσεις όπου η 24ωρη καταγραφή επιβάλλεται και να αξιολογούν σωστά τα ευρήματα.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΗ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΣΤΗΝ ΥΠΕΡΤΑΣΗ - ΡΕΥΜΑΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΗ ΝΟΣΟΣ

Συντονιστές: Θ Μακρής, Θ Πρωτογέρου

- 09:00-09:15** Ρευματικά νοσήματα και καρδιαγγειακή νόσος:
Σχέση και ιδιαιτερότητες αντιμετώπισης
Θ Πρωτογέρου
- 09:15-09:20** Συζήτηση
- 09:20-09:35** Διατροφή και υπέρταση
Χ Δημοσθενόπουλος
- 09:35-09:40** Συζήτηση
- 09:40-09:55** Άσκηση και υπέρταση
Δ Ρίχτερ
- 09:55-10:00** Συζήτηση
- 10:00-10:15** Στρες και υπέρταση
Θ Πρωτογέρου
- 10:15-10:20** Συζήτηση
- 10:20-10:35** Φάρμακα και ουσίες που αυξάνουν την αρτηριακή πίεση
Β Κατσιά
- 10:35-10:40** Συζήτηση

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ

- 10:40-11:30** 24ωρη καταγραφή της αρτηριακής πίεσης: κλινική εφαρμογή
Ε Μανιός, Γ Στεργίου
- 11:30-11:50** ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ-ΚΑΦΕΣ

ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΗ (WINMEDICA)

- 11:50-12:20** Νέα δεδομένα στη μείωση του καρδιαγγειακού κινδύνου:
Ο ρόλος του σταθερού συνδυασμού αμλοδιπίνης/ατορβαστατίνης
Ομιλητής: **Θ Μακρής**
Σχόλια: **Θ Πρωτογέρου, Δ Ρίχτερ**

ΣΥΝΘΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ - Καρδιολογικό Τμήμα, Νοσοκομείο «Έλενα Βενιζέλου», Αθήνα

Συντονιστής: **Θ Μακρής**

- 12:20-12:35** Παρουσίαση: **Β Κατσιά**
- 12:35-12:45** Σχόλια: **Ε Μανιός, Θ Πρωτογέρου**
- 12.45-13.00** Συζήτηση

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ - ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Η ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ, Παθολόγος, Ιατρείο Υπέρτασης, Νοσοκομείο «Υγεία», Αθήνα

Κ ΑΓΓΕΛΗ, Επίκ. Καθηγήτρια Καρδιολογίας, Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Αθήνα

Μ ΑΛΧΑΝΑΤΗΣ, Ομότιμος Καθηγητής Πνευμονολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Ε ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ, Παθολόγος, Δ/ντής Γ΄ Παθολογικού Τμήματος, Νοσοκομείο «Ο Ευαγγελισμός», Αθήνα

Α ΑΧΕΙΜΑΣΤΟΣ, Καθηγητής Παθολογίας, Κέντρο Υπέρτασης STRIDE-7, Γ΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Σωτηρία», Αθήνα

Κ ΒΕΜΜΟΣ, Παθολόγος, τέως Δ/ντής ΕΣΥ - Υπεύθυνος Μονάδας Αγγειακών Εγκεφαλικών Επεισοδίων, Πανεπιστημιακή Θεραπευτική Κλινική, Νοσοκομείο «Αλεξάνδρα», Αθήνα

Δ ΒΛΑΧΑΚΟΣ, Καθηγητής Νεφρολογίας, Β΄ Προπαιδευτική Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Αττικό», Αθήνα

Χ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ, Αναπλ. Καθηγητής Καρδιολογίας, Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Αθήνα

Π ΓΕΩΡΓΙΑΝΟΣ, Ειδικευόμενος Νεφρολογίας, Α΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική ΑΠΘ, Νοσοκομείο «ΑΧΕΠΑ», Θεσσαλονίκη

Ε ΔΗΜΑΚΑΚΟΣ, Παθολόγος-Αγγειολόγος, Υπεύθυνος Αγγειολογικού Ιατρείου, Γ΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Σωτηρία», Αθήνα

Κ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Καρδιολόγος, Επ/νικός Συνεργάτης, Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο» Αθήνα

Χ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΠΟΥΛΟΣ, Κλινικός Διαπολόγος-Βιολόγος, Προϊστάμενος Διαπολογικού Τμήματος, Νοσοκομείο «Λαϊκό», Αθήνα

ΣΤ ΔΟΥΜΑ, Καθηγήτρια Παθολογίας, Δ/ντρια Γ΄ Πανεπιστημιακής Παθολογικής Κλινικής, Νοσοκομείο «Παπαγεωργίου», Θεσσαλονίκη

Μ ΔΟΥΜΑΣ, Επίκ. Καθηγητής Παθολογίας, Β΄ Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

Ν ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Π ΖΕΜΠΕΚΑΚΗΣ, Καθηγητής Παθολογίας, Α΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «ΑΧΕΠΑ», Θεσσαλονίκη

Κ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ, Καρδιολόγος Επιμελητής Β΄ ΕΣΥ, Καρδιολογικό Τμήμα, ΓΝΜΑ «Έλενα Βενιζέλου», Αθήνα

Ρ ΚΑΛΑΪΤΖΙΔΗΣ, Νεφρολόγος, Επιμελητής Α΄, Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων

Ε ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΟΣ, Καρδιολόγος, Επ/νικός Συνεργάτης, Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ασκληπιείο» Βούλας, Αθήνα

Π ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, Καρδιολόγος, Δ/ντης Καρδιολογικής Κλινικής, ΓΟΝΚ «Οι Άγιοι Ανάργυροι», Αθήνα

Α ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ, Καθηγητής Παθολογίας, Δ/ντης Β΄ Προπαιδευτικής Πανεπιστημιακής Παθολογικής Κλινικής, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

Β ΚΑΤΣΗ, Επιμελήτρια, Καρδιολογικό Τμήμα, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Αθήνα

Α ΚΟΛΛΙΑΣ, Παθολόγος, Πανεπιστημιακός Υπότροφος, Κέντρο Υπέρτασης STRIDE-7, Γ΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική Νοσοκομείο «Σωτηρία», Αθήνα

Β ΚΩΤΣΗΣ, Επίκ. Καθηγητής Παθολογίας, Γ΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Παπαγεωργίου», Θεσσαλονίκη

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ - ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Θ ΜΑΚΡΗΣ, Δ/ντης Καρδιολογικού Τμήματος, ΓΝΜΑ «Έλενα Βενιζέλου», Αθήνα

Ε ΜΑΝΙΟΣ, Επίκ. Καθηγητής Παθολογίας, Ιατρείο Υπέρτασης, Θεραπευτική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο, «Αλεξάνδρα», Αθήνα

Α ΜΑΝΩΛΗΣ, Συντονιστής Δ/ντης Καρδιολογικού Τμήματος, Νοσοκομείο «Ασκληπιείο» Βούλας, Αθήνα, Καθηγητής Καρδιολογίας Πανεπιστημίου EMORY, Ατλάντα, ΗΠΑ

Χ ΜΠΟΥΤΑΡΗ, Ειδικευόμενη Παθολογίας, Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

Σ ΞΥΔΩΝΑΣ, Καρδιολόγος, Επιμελητής Α', Β' Καρδιολογική Κλινική Νοσοκομείο «Ο Ευαγγελισμός», Αθήνα

Μ ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, Καρδιολόγος, Δ/ντρια ΕΣΥ, Υπεύθυνη Καρδιολογικού-Αντιυπερτασικού Ιατρείου, Νοσοκομείο «Σισμανόγλειο», Αθήνα

Θ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ, Επίκ. Καθηγητής, Α' Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Αθήνα

Δ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗΣ, Καρδιολόγος, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Δ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Καρδιολόγος, Επιμελητής Καρδιολογικής Κλινικής, Νοσοκομείο «Λαϊκό», Αθήνα

Κ ΠΕΤΙΔΗΣ, Επίκ. Καθηγητής, Β' Προπαιδευτική Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

Α ΠΙΤΤΑΡΑΣ, Καρδιολόγος, Αθήνα, Λέκτορας George Town University, ΗΠΑ

Α ΠΡΩΤΟΓΕΡΟΥ, Αναπλ. Καθηγητής Τμήματος Παθολογικής Φυσιολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Λ ΡΑΛΛΙΔΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής Καρδιολογίας, Β' Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Αττικό», Αθήνα

Δ ΡΙΧΤΕΡ, Καρδιολόγος, Δ/ντης Καρδιολογικής Κλινικής «Ευρωκλινική Αθηνών»

Π ΣΑΡΑΦΙΔΗΣ, Επίκ. Καθηγητής Νεφρολογίας, Νεφρολογική Κλινική ΑΠΘ, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη

Κ ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΠΟΥΛΟΣ, Επικ. Καθηγητής Θεραπευτικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο «Αλεξάνδρα», Αθήνα

ΓΣ ΣΤΕΡΠΙΟΥ, Καθηγητής Παθολογίας-Υπέρτασης, Κέντρο Υπέρτασης STRIDE-7, Γ' Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Σωτηρία», Αθήνα

Ν ΤΕΝΤΟΛΟΥΡΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής Παθολογίας-Σακχαρώδη Διαβήτη, Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο «Λαϊκό», Αθήνα

Ε ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ, Επιμελήτρια, Β' Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Αττικό», Αθήνα

Α ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ, Παθολόγος, Πανεπιστημιακή Υπότροφος, Γ' Παθολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Παπαγεωργίου», Θεσσαλονίκη

Γ ΤΣΙΒΓΟΥΛΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής Νευρολογίας, Β' Νευρολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο «Αττικό», Αθήνα

Κ ΤΣΙΟΥΦΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής Καρδιολογίας, Υπεύθυνος Μονάδας Υπέρτασης, Α' Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Αθήνα

Ε ΧΑΤΖΗΑΓΓΕΛΑΚΗ, Αναπλ. Καθηγήτρια Παθολογίας-Σακχαρώδη Διαβήτη, Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο «Αττικό», Αθήνα

